

**Protokoll fra kontrollutvalgets møte
tirsdag 27.03.2012**

Sted: Grenseveien 88

Til stede: Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H) (unntatt sak 22), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A) (unntatt sakene 31 og 34), Knut Frigaard (F) (unntatt sakene 27-37), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Fra kontrollutvalgets sekretariat: Sekretariatsleder Reidar Enger og konsulent Kristin Lehre

Fra Kommunerevisjonen: Kommunerevisor Annette Gohn-Hellum, avdelingsdirektør Unn Helen Aarvold, avdelingsdirektør Lars Normann Mikkelsen, assist. avdelingsdirektør Randi Blystad, assist. avdelingsdirektør Rolf Pedersen (sak 29 og 30), revisjonsrådgiver Anne Lise Jørgensen (sak 23), seniorrådgiver Kristin Skaane (sak 24), seniorrådgiver Kari Breisnes (sak 25), seniorrådgiver Jorun Andreassen (sak 27), seniorrådgiver Frøydis Eidheim (sak 28), revisjonsrådgiver Georg Kristiansen (sak 30), revisjonsrådgiver Frode Grønvold (sak 32, 33 og 35), revisjonsrådgiver Hilde Ludt (sak 33), revisjonsrådgiver Ingunn M. Kjørstad (sak 36)

Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge: 22, 23, 24, 25,26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 35, 36, 37, 31, 34

Sak	Side
22/12 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28.02.2012	3
23/12 Rapport 4/2012 Utleie av kommunal grunn – saksbehandling, kontroll og oppfølging.....	3
24/12 Rapport 5/2012 Anskaffelse, kontroll og oppfølging av tjenester til utviklingshemmede.....	5
25/12 Rapport 6/2012 Planlegging av investeringsprosjekter i Vann- og avløpsetaten... 8	8
26/12 Rapport 7/2012 Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – samlerapport 2011	10
27/12 Rapport 8/2012 Skolens saksbehandling knyttet til spesialundervisning	11
28/12 Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 22/2009 Hav Eiendom AS – Eierstyring og selskapsledelse	13
29/12 Fordeling av Kommunerevisjonens utgifter til regnskapsrevisjon – Budsjett 2013	15
30/12 Kommunerevisjonens arbeid knyttet til selvkostområdene.....	16
31/12 Plan for selskapskontroll 2012-2016 – Utkast	16
32/12 Resultatet av Høyesteretts behandling av anke i straffesak etter misligheter i Undervisningsbygg	18

33/12	Status for Kommunerevisjonens arbeid med sakene knyttet til Kollektivtransportproduksjon AS og Unibuss AS	19
34/12	Plan for forvaltningsrevisjon 2012-2016 – Utkast.....	20
35/12	Sykehjemsetatens oppfølging av kontrollutvalgets behandling av mislighetssak	21
36/12	Orientering om dom i straffesaken mot Langemyhr	22
37/12	Vurdering av byrådets vedtakskompetanse i sak om tilvisning i stilling som kommunaldirektør i Byrådsavdeling for næring og eierskap	25

22/12

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28.02.2012

Sendt til arkiv

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Protokollen ble godkjent.

23/12

Rapport 4/2012 Utleie av kommunal grunn – saksbehandling, kontroll og oppfølging

Sendt til samferdsels- og miljøkomiteen

Kopi til byråden for miljø og samferdsel, byråden for helse og sosiale tjenester, Bymiljøetaten, Bydel Frogner, Bydel Gamle Oslo, Bydel Grünerløkka, Bydel St. Hanshaugen, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Rapport 4/2012 *Utleie av kommunal grunn – saksbehandling, kontroll og oppfølging* er et resultat av en undersøkelse vedtatt av kontrollutvalget i møte 25.01.2011 (sak 8).

Undersøkelsen hører inn under fokusområdet *virksomhetsstyring* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Rapporten omhandler rutiner og praksis for saksbehandling av søknader om leie av kommunal grunn i Bydel Frogner, Bydel Gamle Oslo, Bydel Grünerløkka, Bydel St. Hanshaugen og Bymiljøetaten i 2011, samt disse virksomhetenes kontroll og oppfølging av bruken av kommunalt areal. Undersøkelsen har hatt følgende hovedproblemstillinger:

- Er virksomhetenes rutiner og praksis for behandling av søknader om leie av kommunal grunn tilfredsstillende?
- Er virksomhetenes rutiner og praksis for kontroll og oppfølging av bruk av kommunal grunn tilfredsstillende?

Undersøkelsen viser at flere av de undersøkte forholdene ved de fem virksomhetenes rutiner og praksis var i tråd med krav og føringer. Samtidig var det en del mangler og forbedringspunkter knyttet til delegert myndighet, virksomhetenes rutinebeskrivelser, kvalitetssikring og dokumentasjon, og til virksomhetenes kontroll og oppfølging med bruken av kommunal grunn. Rutiner og praksis varierte mellom de undersøkte virksomhetene, ikke alle mangler gjaldt alle fem.

Rapporten ble oversendt byråden for miljø og samferdsel, byråden for helse og sosiale tjenester, de fire bydelene, samt Bymiljøetaten til uttalelse 18.01.2012. Virksomhetene varsler tiltak som synes relevante i forhold til Kommunerevisjonens vurderinger og anbefalinger. Enkelte av tiltakene oppgis å være iverksatt, mens andre vil bli implementert i løpet av 2012.

De to byrådene gir også uttrykk for at de vil iverksette tiltak og følge opp underliggende virksomheters arbeid med utleie, kontroll og oppfølging av bruken av kommunal grunn.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens rapport 4/2012 *Utleie av kommunal grunn - saksbehandling, kontroll og oppfølging* omhandler rutiner og praksis for saksbehandling av søknader om leie av kommunal grunn i 2011, samt kontroll og oppfølging av bruken av kommunalt areal, i bydelene Frogner, Gamle Oslo, Grünerløkka og St. Hanshaugen og i Bymiljøetaten.

Kontrollutvalget har merket seg at flere av de undersøkte forholdene ved de fem virksomhetenes rutiner og praksis var i tråd med krav og føringer. Samtidig var det en del mangler og forbedringspunkter knyttet til delegert myndighet, virksomhetenes rutinebeskrivelser, kvalitetssikring og dokumentasjon, og til virksomhetenes kontroll og oppfølging med bruken av kommunal grunn.

Kontrollutvalget har videre merket seg at virksomhetene oppgir å ha iverksatt, eller vil iverksette, tiltak på bakgrunn av rapportens vurderinger og anbefalinger.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 4/2012 til orientering.

Saken oversendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 08.03.2012 m/vedlegg

Habilitet:

Gudmund A. Dalsbø (R) reiste spørsmål om sin habilitet da han i forrige bystyreperiode fram til slutten av 2010 var varamedlem av bydelsutvalget i Bydel Grünerløkka. Han deltok ikke ved bydelsutvalgets vedtak om policy for utleie av kommunal grunn i bydelen.

Kontrollutvalget fant Gudmund Dalsbø habil til å delta ved behandlingen av saken etter en vurdering av forvaltningsloven § 6, 2. ledd.

Forslag:

Gudmund A. Dalsbø (R) fremmet følgende tilleggsforslag:

Kontrollutvalget merker seg at bydelene opplever manglende sanksjonsmuligheter ved ulovlig bruk av kommunens eiendom.

Votering:

Kommunerevisorens forslag med Gudmund Dalsbøs tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kommunerevisjonens rapport 4/2012 Utleie av kommunal grunn - saksbehandling, kontroll og oppfølging omhandler rutiner og praksis for saksbehandling av søknader om leie av kommunal grunn i 2011, samt kontroll og oppfølging av bruken av kommunalt areal, i bydelene Frogner, Gamle Oslo, Grünerløkka og St. Hanshaugen og i Bymiljøetaten.

Kontrollutvalget har merket seg at flere av de undersøkte forholdene ved de fem virksomhetenes rutiner og praksis var i tråd med krav og føringer. Samtidig var det en del mangler og forbedringspunkter knyttet til delegert myndighet, virksomhetenes rutinebeskrivelser, kvalitetssikring og dokumentasjon, og til virksomhetenes kontroll og oppfølging med bruken av kommunal grunn.

Kontrollutvalget har videre merket seg at virksomhetene oppgir å ha iverksatt, eller vil iverksette, tiltak på bakgrunn av rapportens vurderinger og anbefalinger.

Kontrollutvalget merker seg at bydelene opplever manglende sanksjonsmuligheter ved ulovlig bruk av kommunens eiendom.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 4/2012 til orientering.

Saken oversendes samferdsels- og miljøkomiteen.

24/12

Rapport 5/2012 Anskaffelse, kontroll og oppfølging av tjenester til utviklingshemmede

Sendt til helse- og sosialkomiteen

Kopi til byråden for helse og sosiale tjenester, Bydel Frogner, Bydel Nordre Aker, Utviklings- og kompetanseetaten, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Rapport 5/2012 *Anskaffelse, kontroll og oppfølging av tjenester til utviklingshemmede* er et resultat av en undersøkelse vedtatt av kontrollutvalget i møte 25.01.2011 (sak 8).

Undersøkelsen hører inn under fokusområdet *anskaffelser* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Rapporten omhandler kjøp og oppfølging av tjenester fra private leverandører til utviklingshemmede i de to bydelene Frogner og Nordre Aker, og fokuserer på bo- og omsorgstjenester (heldøgns omsorgstilbud) og dagsenterplasser. Undersøkelsen har hatt følgende hovedproblemstillinger:

- Har bydelene gjennomført anskaffelser av tjenester til utviklingshemmede i tråd med anskaffelsesregelverket?
- Har bydelene gjennomført tilfredsstillende kontroll og oppfølging av leverandørenes leveranse i henhold til avtale og eventuelle prosedyrer, herunder koordinert kontraktsoppfølgingen med brukeroppfølgingen?

Det er en pågående diskusjon om anvendelsen av anskaffelsesregelverket på enkeltkjøp av visse typer "myke" tjenester. Spesielt er det reist spørsmål ved hvorvidt – og eventuelt hvordan – regelverket kommer til anvendelse ved enkeltkjøp av bo- og omsorgstjenester til

utviklingshemmede, og om helse- og sosiallovgivningen må gå foran regelverket for offentlige anskaffelser ved en eventuell motstrid. Kommunerevisjonen har søkt å ta hensyn til de pågående diskusjoner ved gjennomføringen av revisjonen, herunder i Kommunerevisjonens drøftinger og vurderinger i rapporten.

Undersøkelsen viser at både Bydel Frogner og Bydel Nordre Aker hadde etablert rutiner for anskaffelser av tjenester til utviklingshemmede og for oppfølging av kontraktene som er inngått med de private leverandørene. Samtidig var det enkelte mangler ved bydelenes etterlevelse av krav og føringer. Begge bydelene hadde fornyet kontrakter om kjøp av dagsenterplasser i 2010 uten å benytte kommunens samkjøpsavtale, og begge bydeler brukte kontrakter som ikke var utformet av kommunen. Videre avdekket undersøkelsen at det var svakheter ved kontroll og oppfølging av leverandørenes etterlevelse av kontrakt i begge bydelene.

Rapport til uttalelse ble oversendt byråden for helse og sosiale tjenester og de to bydelene 27.02.2012. Bydel Frogner påpeker at den framover vil ha fokus på kontraktsoppfølging, men varsler for øvrig ikke tiltak på bakgrunn av rapportens anbefalinger. Når det gjelder bruk av kommunens samkjøpsavtale for kjøp av dagsenterplasser, påpeker bydelen at det ikke kommer på tale å bruke denne dersom bydelen som helsemyndighet finner at det vil sette enkeltklienters helsetilstand i fare. Dette er i følge bydelen begrunnelse for at samkjøpsavtalen ikke er benyttet.

Bydel Nordre Aker påpeker blant annet at den har opprettet nye rutiner for anskaffelser i 2011 og at det i løpet av 2012 vil bli arbeidet med tilsynsordningen i bydelen og oppfølging av kontraktene. Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester henviser blant annet til at det er nedsatt en prosjektgruppe som gjennomgår regelverket knyttet til anskaffelser av denne type tjenester, og som også skal gi anbefalinger til bydelene. Rapporten fra Kommunerevisjonen vil bli benyttet som en del av faktagrunnlaget for prosjektgruppen.

Byrådsavdelingen skriver videre at rapporten bekrefter de forhold som anses å være utfordringer knyttet til bydelenes anskaffelser samt til bydelenes kontraktsoppfølging. Byrådsavdelingen vil følge opp bydelene når det gjelder disse temaene.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens rapport 5/2012 *Anskaffelse, kontroll og oppfølging av tjenester til utviklingshemmede* omhandler kjøp og oppfølging av tjenester fra private leverandører til utviklingshemmede, og fokuserer på kjøp av bo- og omsorgstjenester (heldøgns omsorgstilbud) og dagsenterplasser i Bydel Frogner og Bydel Nordre Aker.

Kontrollutvalget har merket seg at begge bydelene hadde etablert rutiner for anskaffelser av tjenester til utviklingshemmede og for oppfølging av kontraktene som er inngått med de private leverandørene. Samtidig var det enkelte mangler ved bydelenes etterlevelse av krav og føringer knyttet til blant annet fornyelse av kontrakter om kjøp av dagsenterplasser og bruk av kommunens kontrakter. Videre avdekker undersøkelsen svakheter ved kontroll og oppfølging av leverandørenes etterlevelse av kontrakt i begge bydelene.

Kontrollutvalget har videre merket seg at bydelene oppgir å ha iverksatt, eller vil iverksette, tiltak på bakgrunn av rapportens vurderinger og anbefalinger, samt at Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester vil følge opp gjennomføringen av tiltak i bydelene.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 5/2012 til orientering.

Saken oversendes helse- og sosialkomiteen.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 16.03.2012 m/vedlegg

Forslag:

Gudmund A. Dalsbø (R) fremmet forslag om at andre avsnitts andre setning i kommunerevisorens forslag ble tatt ut.

Anne H. Rygg (H) fremmet følgende tilleggsforslag (nytt fjerde avsnitt):

Kontrollutvalget har merket seg diskusjonen rundt bruk av regelverket for offentlige anskaffelser på dette området og ber Kommunerevisjonen orientere utvalget når kommunens praktisering er nærmere avklart.

Votering:

Kommunerevisorens forslag med Gudmund Dalsbøs endringsforslag og Anne Ryggs tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kommunerevisjonens rapport 5/2012 *Anskaffelse, kontroll og oppfølging av tjenester til utviklingshemmede* omhandler kjøp og oppfølging av tjenester fra private leverandører til utviklingshemmede, og fokuserer på kjøp av bo- og omsorgstjenester (heldøgns omsorgstilbud) og dagsenterplasser i Bydel Frogner og Bydel Nordre Aker.

Kontrollutvalget har merket seg at begge bydelene hadde etablert rutiner for anskaffelser av tjenester til utviklingshemmede og for oppfølging av kontraktene som er inngått med de private leverandørene. Videre avdekker undersøkelsen svakheter ved kontroll og oppfølging av leverandørenes etterlevelse av kontrakt i begge bydelene.

Kontrollutvalget har videre merket seg at bydelene oppgir å ha iverksatt, eller vil iverksette, tiltak på bakgrunn av rapportens vurderinger og anbefalinger, samt at Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester vil følge opp gjennomføringen av tiltak i bydelene.

Kontrollutvalget har merket seg diskusjonen rundt bruk av regelverket for offentlige anskaffelser på dette området og ber Kommunerevisjonen orientere utvalget når kommunens praktisering er nærmere avklart.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 5/2012 til orientering.

Saken oversendes helse- og sosialkomiteen.

25/12

Rapport 6/2012 Planlegging av investeringsprosjekter i Vann- og avløpsetaten

Sendt til samferdsels- og miljøkomiteen

Kopi til byråden for miljø og samferdsel, Vann- og avløpsetaten, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Rapport 6/2012 *Planlegging av investeringsprosjekter i Vann- og avløpsetaten* er resultatet av et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedtatt av kontrollutvalget i møte 25.01.2011 (sak 8). Prosjektet tilhører fokusområdet *virksomhetsstyring* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon, som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Undersøkelsen har hatt følgende problemstilling: Ble utvalgte investeringsprosjekter i Vann- og avløpsetaten underlagt tilfredsstillende planlegging?

Problemstillingen er belyst gjennom følgende spørsmål:

1. Var det etablert overordnede rammer for de enkelte investeringsprosjektene?
2. Var det etablert prosjektstrategi i de enkelte investeringsprosjektene; herunder var det etablert en begrunnet:
  - gjennomføringsstrategi?
  - kontraktstrategi?
  - prosjektorganisasjon hvor også ansvarsdelingen tydelig fremkom?
3. Var det etablert referanser og rammer (prosjektstyringsbasis) som prosjektene kunne styres etter i gjennomføringsfasen?

Undersøkelsen ble gjennomført som en dybdeundersøkelse og omfattet fire investeringsprosjekter; to større prosjekter hvor det var gjennomført ekstern kvalitetssikring, og to mindre prosjekter som hadde vært underlagt uavhengig intern kvalitetssikring. Dette gjaldt bygging av Vettakollen høydebasseng og tetting av Majorstutunnelen, og rehabilitering av ledningsnett avløp i to ulike vassdrag; Akerselva øvre del II – Grefsen og Alna II – Høyenhall.

Undersøkelsen viste at det forelå en beskrivelse av prosjektenes overordnede rammer, at det var etablert prosjektstrategi og at det langt på vei var etablert prosjektstyringsbasis i tråd med revisjonskriteriene i de fire utvalgte prosjektene.

Kommunerevisjonen har samtidig påpekt noen svakheter, bl.a.:

- Tids- og milepælsplanen i Vettakoll- og Majorstuprosjektene var ikke spesifisert i tråd med prosjektenes arbeidspakker.
- Tids- og milepælsplanen i Vettakollprosjektets styringsdokument var ikke oppdatert om ett års utsettelse av byggestart.
- Vettakollprosjektet hadde ikke utarbeidet plan for intern kvalitetssikring av eget arbeid.
- Det forelå ikke dokumentasjon på at Høyenhallprosjektet var underlagt tilstrekkelig intern kvalitetssikring.

Kommunerevisjonen anbefalte Vann- og avløpsetaten å iverksette tiltak som kan sikre at

- styringsdokumentene inneholder informasjon i tråd med kommunens føringer på området
- styringsdokumentene oppdateres når det skjer endringer på områder som er omhandlet i dokumentet, herunder at dokumentene inneholder oppdaterte kostnadsanslag

Rapporten er sendt Vann- og avløpsetaten og byråden for miljø og samferdsel for uttalelse. Vann- og avløpsetaten gir uttrykk for at rapporten blir ansett som nyttig, og at den bekrefter at etaten er på riktig kurs når det gjelder planlegging av investeringsprosjekter. Samtidig ser etaten at det er rom for forbedring og videreutvikling på området, og vil bestrebe seg på å følge Kommunerevisjonens anbefalinger. Byrådsavdelingen vil drøfte Kommunerevisjonens anbefalinger med Vann- og avløpsetaten, og følge dem opp fremover i forbindelse med etablering av nye prosjekter.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens rapport 6/2012 *Planlegging av investeringsprosjekter i Vann- og avløpsetaten* viser at de fire undersøkte investeringsprosjektene langt på vei var planlagt i tråd med kommunens føringer på området. Samtidig viser rapporten at det var rom for forbedring på enkelte områder.

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonen anbefaler Vann- og avløpsetaten å sikre at prosjektenes styringsdokument inneholder informasjon i tråd med kommunens føringer på området, og at dokumentet oppdateres ved endringer. Kontrollutvalget merker seg videre at Vann- og avløpsetaten og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel vil følge opp disse anbefalingene.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 6/2012 til orientering.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 16.03.2012 m/vedlegg

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kommunerevisjonens rapport 6/2012 *Planlegging av investeringsprosjekter i Vann- og avløpsetaten* viser at de fire undersøkte investeringsprosjektene langt på vei var planlagt i tråd med kommunens føringer på området. Samtidig viser rapporten at det var rom for forbedring på enkelte områder.

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonen anbefaler Vann- og avløpsetaten å sikre at prosjektenes styringsdokument inneholder informasjon i tråd med kommunens føringer på området, og at dokumentet oppdateres ved endringer. Kontrollutvalget merker seg videre at Vann- og avløpsetaten og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel vil følge opp disse anbefalingene.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 6/2012 til orientering.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

26/12

Rapport 7/2012 Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – samlerapport 2011

Sendt til arkiv

Kopi til byrådslederen, byråden for finans, byråden for byutvikling, byråden for kultur og næring, byråden for miljø og samferdsel, byråden for kunnskap og utdanning, byråden for helse og sosiale tjenester, byråden for eldre, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Rapport 7/2012 *Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – samlerapport 2011*.

I denne rapporten oppsummerer Kommunerevisjonen gjennomføringen og resultatene av følgende fem undersøkelser:

- Gjennomgang av merverdiavgiftsbehandling
- Bokføringsloven – kartlegging og vurdering av rutiner i kommunens virksomheter
- Kontroll av naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser
- Flyktningtilskudd og integreringsordningen – manuelle rutiner og IT-systemet Socio
- Undersøkelse om klassifisering av investeringsutgifter

Resultatet av disse undersøkelsene er ikke tidligere rapportert til kontrollutvalget.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapport 7/2012 – *Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – samlerapport 2011* til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 14.03.2012 m/vedlegg

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar rapport 7/2012 *Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – samlerapport 2011* til orientering.

27/12

Rapport 8/2012 Skolens saksbehandling knyttet til spesialundervisning

Sendt til kultur- og utdanningskomiteen

Kopi til byråden for kunnskap og utdanning, Utdanningsetaten, Korsvoll skole, Lindeberg skole, Skøyenåsen skole, Tiurleiken skole, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en forvaltningsrevisjon av skolens saksbehandling knyttet til spesialundervisning. Undersøkelsen er utført etter kontrollutvalgets vedtak om forvaltningsrevisjonsprosjekter, 25.01.2011, sak 8. Undersøkelsen hører inn under fokusområdet brukertilpassede tjenester og myndighetsutøvelse i *Overordnet plan for forvaltningsrevisjon 2008-2011*, vedtatt av bystyret 18.06.2008, sak 259.

Det har i lang tid vært fokus på at saksbehandlingstiden for utredning av sakkyndige vurderinger i pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) har vært for lang. For den enkelte elev er det imidlertid ikke bare PPTs saksbehandlingstid som er avgjørende, men den samlede tiden fra et mulig behov for spesialundervisning er avdekket, til sakkyndig vurdering er utarbeidet, vedtak fattet og individuell opplæringsplan (IOP) utarbeidet og iverksatt.

Undersøkelsens hovedproblemstilling var å se på om skolen har tilstrekkelig framdrift i saksbehandlingen knyttet til spesialundervisning. I tillegg omfatter undersøkelsen en vurdering av om skolen har fulgt andre sentrale krav knyttet til saksbehandling, samt en beskrivelse av hvordan skolen har ivaretatt elevenes faglige behov i påvente av saksbehandlingen.

Undersøkelsen var rettet mot fire skoler: Korsvoll skole, Lindeberg skole, Skøyenåsen skole og Tiurleiken skole. Undersøkelsesperioden var skoleårene 2009/10 og 2010/11.

Både Lindeberg skole og Skøyenåsen skole fattet vedtak om spesialundervisning før IOP var datert, i tråd med forutsatt saksgang. I gjennomsnitt gikk det i underkant av en og en halv måned fra sakkyndig vurdering var datert til Lindeberg skole fattet vedtak om spesialundervisning, og ytterligere tre uker til IOP var datert. Kommunerevisjonen har i undersøkelsen ikke påvist ugrunnede opphold i Lindeberg skoles saksbehandling.

Skøyenåsen skole brukte i gjennomsnitt nærmere tre måneder fra sakkyndig vurdering var datert til vedtak var fattet, og det gikk ytterligere fire måneder til IOP var datert. Kommunerevisjonen ser at det i noen tilfeller var gode grunner til at det tok noe tid å utarbeide IOP. Det er samtidig Kommunerevisjonens vurdering at skolen i noen saker ikke fattet vedtak og utarbeidet IOP uten ugrunnet opphold.

Korsvoll skole fattet vedtak om spesialundervisning *etter* at IOP var datert, hvilket ikke er i tråd med forutsatt saksgang. Det gikk i gjennomsnitt i overkant av et halvt år fra sakkyndig vurdering var datert til skolen fattet vedtak. Kommunerevisjonens vurdering er derfor at Korsvoll skole i hovedsak ikke hadde fattet vedtak uten ugrunnet opphold. I gjennomsnitt brukte Korsvoll skole tre måneder fra sakkyndig vurdering var datert til IOP var datert. Kommunerevisjonen ser at årsakene som skolen oppga for lang saksbehandlingstid i noen tilfeller kan anses som grunnede opphold. Det er samtidig Kommunerevisjonens vurdering at skolen i noen tilfeller ikke utarbeidet IOP uten ugrunnet opphold.

Tiurleiken skole fattet også vedtak om spesialundervisning *etter* at IOP var datert, hvilket ikke er i tråd med forutsatt saksgang. I gjennomsnitt gikk det 7,6 måneder etter at sakkyndig vurdering var datert til vedtak ble fattet. Det er Kommunerevisjonens vurdering at skolen *før* høsten 2011 ikke fattet vedtak uten ugrunnet opphold. Tiurleiken skole brukte i gjennomsnitt nesten to måneder fra sakkyndig vurdering var datert til IOP var datert. Kommunerevisjonen har i undersøkelsen ikke påvist ugrunnede opphold i skolens saksbehandling fra sakkyndig vurdering til IOP, med unntak for én sak.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra sakkyndig vurdering var datert, til vedtak var fattet og IOP datert, varierte fra 2,2 måneder til nærmere 10 måneder for skolene i undersøkelsen. Undersøkelsen tyder imidlertid på at alle de fire skolene hadde et sterkt fokus på å ivareta elevenes faglige behov i løpet av saksbehandlingsprosessen.

Rapporten ble oversendt daværende byråd for kultur og utdanning, Utdanningsetaten, Korsvoll skole, Lindeberg skole, Skøyenåsen skole og Tiurleiken skole til uttalelse. Byråden viser til Utdanningsetatens uttalelse om at det er igangsatt tiltak for å følge opp de anbefalingene Kommunerevisjonen gir i rapporten. Utdanningsetaten oppgir at Kommunerevisjonens anbefalinger understøtter det arbeidet etaten gjennomfører for å øke kvaliteten i spesialundervisningen, og at de fire skolene i undersøkelsen har iverksatt tiltak som i hovedsak imøtekommer Kommunerevisjonens anbefalinger. Utdanningsetaten har noen merknader til ulike sider ved undersøkelsen. Både Utdanningsetaten og de fire undersøkte skolene viser til relevante tiltak på bakgrunn av Kommunerevisjonens undersøkelse.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonens rapport 8/2012 *Skolens saksbehandling knyttet til spesialundervisning* viser at det var stor variasjon i saksbehandlingstid fra sakkyndig vurdering var datert til vedtak var fattet og individuell opplæringsplan (IOP) var datert ved de fire skolene. Ved én av skolene har undersøkelsen ikke avdekket ugrunnede opphold i saksbehandlingen. For tre av skolene viste undersøkelsen at det i varierende grad var mangler eller svakheter ved saksbehandlingen. Blant annet gikk det ved to av skolene i gjennomsnitt over et halvt år fra sakkyndig vurdering var datert til vedtak ble fattet. Ved disse skolene ble også vedtak fattet etter at IOP var datert og spesialundervisning iverksatt. Undersøkelsen tyder imidlertid på at alle de fire skolene hadde et sterkt fokus på å ivareta elevenes faglige behov i løpet av saksbehandlingsprosessen.

Kontrollutvalget forutsetter at byråden og Utdanningsetaten påser at saksbehandling knyttet til spesialundervisning gjennomføres uten ugrunnet opphold og i tråd med formelle krav og føringer.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 8/2012 til orientering.

Saken sendes kultur- og utdanningskomiteen.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2012 m/vedlegg

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonens rapport 8/2012 *Skolens saksbehandling knyttet til spesialundervisning* viser at det var stor variasjon i saksbehandlingstid fra sakkyndig vurdering var datert til vedtak var fattet og individuell opplæringsplan (IOP) var datert ved de fire skolene. Ved én av skolene har undersøkelsen ikke avdekket ugrunnede opphold i saksbehandlingen. For tre av skolene viste undersøkelsen at det i varierende grad var mangler eller svakheter ved saksbehandlingen. Blant annet gikk det ved to av skolene i gjennomsnitt over et halvt år fra sakkyndig vurdering var datert til vedtak ble fattet. Ved disse skolene ble også vedtak fattet etter at IOP var datert og spesialundervisning iverksatt. Undersøkelsen tyder imidlertid på at alle de fire skolene hadde et sterkt fokus på å ivareta elevenes faglige behov i løpet av saksbehandlingsprosessen.

Kontrollutvalget forutsetter at byråden og Utdanningsetaten påser at saksbehandling knyttet til spesialundervisning gjennomføres uten ugrunnet opphold og i tråd med formelle krav og føringer.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 8/2012 til orientering.

Saken sendes kultur- og utdanningskomiteen.

28/12

Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 22/2009 Hav Eiendom AS – Eierstyring og selskapsledelse

Sendt til samferdsels- og miljøkomiteen

Kopi til byråden for miljø og samferdsel, Havnestyret/Oslo Havn KF, Hav Eiendom AS, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kontrollutvalget vedtok i møte 30.08.2011 (sak 73) at det skulle gjennomføres en oppfølgingsundersøkelse etter Rapport 22/2009 *HAV Eiendom AS – Eierstyring og selskapsledelse*.

Undersøkelsen som rapporten bygget på var en utvidet selskapskontroll av eierstyringen og selskapsledelsen i HAV Eiendom AS.

Oppfølgingsundersøkelsen har vært rettet mot havnestyret/Oslo Havn KF og HAV Eiendom AS. Problemstillingen er om det er iverksatt tiltak i tråd med det som ble varslet i forbindelse med hovedundersøkelsen.

Oppfølgingsundersøkelsen har vist at havnestyret/Oslo havn KF og HAV Eiendom AS på de undersøkte områdene i all hovedsak har iverksatt relevante tiltak i tråd med det som ble varslet. Byrådet hadde imidlertid ikke gjennomført drøftinger i tråd med samferdsels- og miljøkomiteens merknad med havnestyret/Oslo Havn KF og HAV Eiendom AS om mulig rolleblanding i forbindelse med salgsprosesser.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Oppfølgingsundersøkelsen etter rapport 22/2009 HAV Eiendom AS – eierstyring og selskapsledelse viser at forbedringspunktene knyttet til eierstyring og selskapsledelse i stor grad er blitt ivaretatt gjennom de tiltakene henholdsvis havnestyret/Oslo Havn KF og HAV Eiendom AS har iverksatt.

Kontrollutvalget merker seg at byrådet ikke har gjennomført drøftinger i tråd med samferdsels- og miljøkomiteens merknad til sitt vedtak med havnestyret/Oslo Havn KF og HAV Eiendom AS om mulig rolleblanding i forbindelse med salgsprosesser. Havnestyret og HAV Eiendom AS har heller ikke drøftet disse spørsmålene.

For øvrig tar kontrollutvalget Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse etter rapport 22/2009 til orientering.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 16.03.2012

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Oppfølgingsundersøkelsen etter rapport 22/2009 HAV Eiendom AS – eierstyring og selskapsledelse viser at forbedringspunktene knyttet til eierstyring og selskapsledelse i stor grad er

blitt ivaretatt gjennom de tiltakene henholdsvis havnestyret/Oslo Havn KF og HAV Eiendom AS har iverksatt.

Kontrollutvalget merker seg at byrådet ikke har gjennomført drøftinger i tråd med samferdsels- og miljøkomiteens merknad til sitt vedtak med havnestyret/Oslo Havn KF og HAV Eiendom AS om mulig rolleblanding i forbindelse med salgsprosesser. Havnestyret og HAV Eiendom AS har heller ikke drøftet disse spørsmålene.

For øvrig tar kontrollutvalget Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse etter rapport 22/2009 til orientering.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

29/12

Fordeling av Kommunerevisjonens utgifter til regnskapsrevisjon – Budsjett 2013

Sendt til Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen la fram oversikt over fordeling av utgifter for regnskapsrevisjon for 2013 for innarbeiding i Kommunerevisjonens og de respektive virksomheters budsjettforslag.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens forslag til fordeling av utgifter for regnskapsrevisjon for 2013 til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 09.03.2012 m/vedlegg (u.off. jf off.l.§ 23 første ledd)

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens forslag til fordeling av utgifter for regnskapsrevisjon for 2013 til orientering.

30/12

Kommunerevisjonens arbeid knyttet til selvkostområdene

Sendt til Kommunerevisjonen

Kopi til byråden for finans, byråden for byutvikling, byråden for miljø og samferdsel, Brann- og redningsetaten, Plan- og bygningsetaten, Renovasjonsetaten, Vann- og avløpsetaten

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen la fram en orienteringssak om revisjonsarbeidet knyttet til selvkostområdene i kommunen, herunder renovasjonsavgift, vann- og avløpsavgift, plan- og byggesaksgebyrer, og feiegebyr. Revisjonen av selvkostområdene er en del av den ordinære regnskapsrevisjonen

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar saken om Kommunerevisjonens arbeid på selvkostområdet til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 08.03.2012

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende

Kontrollutvalget tar saken om Kommunerevisjonens arbeid på selvkostområdet til orientering.

31/12

Plan for selskapskontroll 2012-2016 – Utkast

Sendt til Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Oslo kommune har eierandeler i ett interkommunalt selskap, en interkommunal sammenslutning og i mer enn tretti aksjeselskaper som igjen har et antall datterselskaper.

Etableringen av selskap innebærer en fristilling av virksomhetsledelsen fra Oslo kommune. Selskapene er selvstendige rettssubjekter med særskilte styringslinjer og selvstendig ansvar for blant annet intern kontroll. Selskapenes valgte revisor har ansvar for å påse at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med lov og forskrifter, og skal derigjennom se etter at

selskapet har ordnet den økonomiske interne kontrollen på en betryggende måte. Gjennom revisjon skal revisor bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter, herunder vurdere risikoen for at det kan foreligge feilinformasjon i årsregnskapet som følge av feil og misligheter. Kommunerevisjonen kan ikke være revisor for aksjeselskaper, disse har følgelig valgt annen revisor.

Kommuneloven § 77 nr 5 pålegger kontrollutvalget å påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper. Kommuneloven § 80 gir kontrollutvalget og kommunens revisor innsynsrett i interkommunale selskaper og aksjeselskaper der kommunen alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer, og i heleide datterselskaper til slike selskaper. Det framgår av lovens forarbeider og av departementets merknader til kontrollutvalgsforskriften at det er antatt at det er særlig behov for å vurdere selskapskontroll for selskap som utfører kommunale eller fylkeskommunale oppgaver og selskap som er tillagt et samfunnsmessig ansvar.

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner fastslår i § 13 annet ledd at kontrollutvalget minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at bystyret er konstituert, skal utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av bystyret selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Bystyret må følgelig vedta ny plan for selskapskontroll i løpet av 2012.

I tråd med bestemmelser i forskrift om kontrollutvalg, legges det i denne saken frem forslag til plan for selskapskontroll i perioden 2012-2016. Forslag til plan for forvaltningsrevisjon i samme periode fremmes i egen sak.

I første omgang fremmet Kommunerevisjonen et utkast uten vedtaksforslag til drøfting i kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Bränden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2012 m/vedlegg

Saken ble fremmet uten vedtaksforslag. Med bakgrunn i diskusjonen i møtet fremmer Kommunerevisjonen sak med forslag til innstilling til bystyret til kontrollutvalgets møte 02.05.2012.

Resultatet av Høyesteretts behandling av anke i straffesak etter misligheter i Undervisningsbygg

Sendt til Kommunerevisjonen

Kopi til byråden for kultur og næring, Undervisningsbygg

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen oppsummerte i sak 93/11 *Resultatet av lagmannsrettens behandling av to saker etter misligheter i Undervisningsbygg*. I omtalen av straffesaken ble det opplyst at de tre domfelte alle hadde anket straffeutmålingen til Høyesterett. I tillegg hadde den tidligere prosjektlederen i Undervisningsbygg også anket over saksbehandling og lovanvendelse.

Dom falt i Høyesterett 14.02.2012, og dommen viser at Høyesterett mente at lagmannsretten la et for høyt omfang av korrupsjonshandlinger til grunn for sin dom. Høyesterett mener likevel at lagmannsretten har fastsatt en passende straff for den tidligere prosjektlederen i Undervisningsbygg. Den enstemmige dommen ga følgende resultat for de tiltalte:

For den tidligere prosjektlederen i Undervisningsbygg, opprettholdes dommen fra lagmannsretten på fengsel i fem år, hvorav ett år var betinget.

Tidligere daglig leder i Håndverksekspressen AS ble i lagmannsretten dømt til fengsel i to år og seks måneder hvorav seks måneder ble gjort betinget med en prøvetid på fem år. Høyesterett satte ned straffen til fengsel i to år, hvorav seks måneder ble gjort betinget med en prøvetid på tre år.

Daglig leder av Bryn Håndverkssentral AS ble i lagmannsretten dømt til fengsel i to år og seks måneder, hvorav seks måneder ble gjort betinget med en prøvetid på fem år. Høyesterett satte ned straffen til fengsel i to år, og ingen del av straffen ble gjort betinget.

Lagmannsrettens fradømmelse av de tre dømtes rett til å drive næringsvirksomhet i fem år opprettholdes av Høyesterett.

Oslo Tingrett avsa 07.10.2010 en kjennelse om å stanse erstatningssaken mot den tidligere prosjektlederen i Undervisningsbygg inntil straffesaken var endelig avgjort. Saken vil nå tas opp igjen.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens sak om resultatet av Høyesteretts behandling av anke i straffesak etter misligheter i Undervisningsbygg til orientering. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatet av erstatningssaken mot den tidligere prosjektlederen i Undervisningsbygg når det foreligger.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2012

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens sak om resultatet av Høyesteretts behandling av anke i straffesak etter misligheter i Undervisningsbygg til orientering. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatet av erstatningssaken mot den tidligere prosjektlederen i Undervisningsbygg når det foreligger.

33/12

Status for Kommunerevisjonens arbeid med sakene knyttet til Kollektivtransportproduksjon AS og Unibuss AS

Sendt til arkiv

Kopi til samferdsels- og miljøkomiteen, finanskomiteen, byrådet, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Bystyret ba 16.11.2011 (sak 395) kontrollutvalget gjøre egne undersøkelser om mulig korrupsjon i Unibuss AS og av internkontrollen i Kollektivtransportproduksjon AS med underliggende selskaper. Bakgrunnen for bystyrevedtaket var at det høsten 2011 ble avdekket økonomiske misligheter i Unibuss AS. Som det framgår av kontrollutvalgets sak 16/12 *Oppsummering av korrupsjonssakene i kollektivtrafikken* er det 13 siktede i sakene. Fire av disse har vært ansatt i Unibuss AS, mens én er ansatt i Ruter AS. De øvrige siktede er fra leverandører til selskapene.

Både Kollektivtransportproduksjon AS og Unibuss AS har engasjert eksterne konsulenter til å gjennomføre undersøkelser i kjølvannet av at det ble oppdaget misligheter i Unibuss.

I det følgende gir Kommunerevisjonen en redegjørelse for arbeidet med å vurdere internkontrollen i Kollektivtransportproduksjon AS med underliggende datterselskap, samt Wiersholm, Mellbye og Bech advokatfirma AS' arbeid med gransking av mulige brudd på straffeloven og selskapsinterne regler i Unibuss AS.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens redegjørelse for og foreløpige vurdering av eksterne aktørers undersøkelser i Unibuss AS og Kollektivtransportproduksjon AS til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2012

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens redegjørelse for og foreløpige vurdering av eksterne aktørers undersøkelser i Unibuss AS og Kollektivtransportproduksjon AS til orientering.

34/12

Plan for forvaltningsrevisjon 2012-2016 – Utkast

Sendt til Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon i kommunen.

Forvaltningsrevisjon er i kommunelovens § 77 definert som systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Kontrollutvalget skal i følge kontrollutvalgsforskriftens § 10 minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter

I tråd med bystyrets vedtak av 22.09.2004 (sak 414) utføres den lovpålagte revisjonen i Oslo kommune av Kommunerevisjonen. I tråd med bestemmelser i forskrift om kontrollutvalg, og basert på Kommunerevisjonens overordnede analyse av risiko- og vesentlighet, legges det i denne saken frem forslag til plan for forvaltningsrevisjon i perioden 2012-2016. Forslag til plan for selskapskontroll i samme periode fremmes i egen sak.

I første omgang fremmer Kommunerevisjonen et utkast uten vedtaksforslag til drøfting i kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2012

Saken ble fremmet uten vedtaksforslag. Med bakgrunn i diskusjonen i møtet fremmer Kommunerevisjonen sak med forslag til innstilling til bystyret til kontrollutvalgets møte 02.05.2012.

35/12

Sykehjemsetatens oppfølging av kontrollutvalgets behandling av mislighetssak

Sendt til arkiv

Kopi til byråden for eldre, Sykehjemsetaten, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet 13.12.2011, sak 113, *Endelig innberetning om økonomiske misligheter ved et sykehjem under Sykehjemsetaten*. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget mener at Sykehjemsetaten bør levere en ny anmeldelse etter at Kommunerevisjonens rapport avdekket at det manglet et langt høyere beløp enn det som var tatt med i anmeldelsen.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens endelige innberetning av 02.12.2011 om mislighetssak ved et sykehjem under Sykehjemsetaten til orientering.

Kontrollutvalgets vedtak bygde på den forutsetning at politiet mente at det var nødvendig med en ny anmeldelse for å behandle de nye opplysningene som kom fram i Kommunerevisjonens rapport.

Kommunerevisjonen har fått kopi av et brev fra Sykehjemsetaten til Oslo politidistrikt datert 09.02.2012, hvor det framgår at Sykehjemsetaten forsøkte å anmelde saken på nytt medio januar 2012. Anmeldelsen ble avvist med begrunnelse at saken allerede var anmeldt.

I brevet til politiet viste Sykehjemsetaten til at det er nye opplysninger i saken og oversendte Kommunerevisjonens rapport.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar til orientering at Sykehjemsetaten har forsøkt å anmelde mislighetssaken ved et sykehjem under Sykehjemsetaten på nytt og at etaten har oversendt Kommunerevisjonens rapport til politiet.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2012

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende

Kontrollutvalget tar til orientering at Sykehjemsetaten har forsøkt å anmelde mislighetssaken ved et sykehjem under Sykehjemsetaten på nytt og at etaten har oversendt Kommunerevisjonens rapport til politiet.

36/12

Orientering om dom i straffesaken mot Langemyhr

Sendt til Kommunerevisjonen

Kopi til byråden for kultur og næring, Omsorgsbygg Oslo KF

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen orienterte kontrollutvalget om politiets tiltale i Langemyhr-saken i møte 28.10.2010, sak 79. Der kom det frem at Oslo kommune 26.05.2008 politianmeldte Byggmester Harald Langemyhr AS, eid av Harald Langemyhr, for mulig overfakturering ved leveranse av rehabiliteringsarbeider ved Økern sykehjem. Oppdragsgiver for arbeidene var Omsorgsbygg Oslo KF.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens sak om politiets tiltale mot Byggmester Harald Langemyhr AS mv. knyttet til rehabiliteringsoppdrag for Omsorgsbygg Oslo KF til orientering.

Kontrollutvalget ber om å bli underrettet om resultatet av straffesaken.

Grunnlaget for anmeldelsen var en rapport utarbeidet for Omsorgsbygg Oslo KF av OPAK som konkluderte med at Byggmester Harald Langemyhr AS hadde overfakturert tre timebaserte rehabiliteringsprosjekter med cirka 22 millioner kroner (eller cirka 57 000 timer) i forhold til en normalkalkyle. Rapportens konklusjon ble understøttet av en undersøkelse gjennomført av PricewaterhouseCoopers. Under etterforskningen oppnevnte i tillegg tingretten SINTEF Byggforsk til å foreta en uavhengig sakkyndig vurdering av omfang og timeforbruk for rehabiliteringsarbeidene ved Økern sykehjem.

Tiltalen av 19.07.2010 omfattet grovt bedrageri på minst kr 18 408484 (endret under prosedyren til kr 12 514 002), forsøk på grovt bedrageri på kr 4 333 712, brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser om alminnelig arbeidstid, boforhold og om å sikre arbeidstakeres arbeid på tak med rekkverk eller annen sikring. Etter tilleggstiltale av 29.08.2011 behandlet retten også påstand om Langemyhrs mindre overtredelser av bokføringsloven, ligningsloven og merverdiavgiftsloven.

Kommunerevisjonen bistod på anmodning fra politiet med fem personer under politiaksjon med ransaking hos de siktede etter anmeldelsen i 2008. Kommunerevisjonen har videre bistått politiet med en undersøkelse hvor formålet var å fordele samtlige timer ført i manuelle timelister hos Byggmester Harald Langemyhr AS for perioden mars 2007 (oppstart fastprisoppdrag) til februar 2008 (siste fakturerte periode) på person og per prosjekt. Totalt dreide det seg om cirka 60 prosjekter og overkant av 100 personer. Følgende problemstillinger ble undersøkt:

- Om de utfakturerte timene var dokumentert ved timelister/timeoversikter
- Om arbeidstakere var oppført på flere prosjekter samtidig
- Om det var utbetalt lønn via lønnsystemet for de oppførte arbeidstakerne

Kommunerevisjonens gjennomgang gav ikke funn som kunne underbygge vesentlig overfakturering.

I mai 2011 kom det frem i media, blant annet i Dagens Næringsliv 05.05.2011, at det var uenighet blant aktorene i Oslo om sakens beviser ville holde til en domfellelse. Ny aktor i saken hadde foreslått ovenfor statsadvokatene at tiltalen på bedrageripunktene burde henlegges. Statsadvokaten tok ikke stilling til forslaget fra ny aktor, men sendte saken tilbake til Oslo-politiet med beskjed om at aktor har myndighet til å trekke saken selv. Saksansvaret ble tilbakeført til opprinnelig aktor som prosederte saken i retten.

Dom i saken ble avsagt 19.01.2012. Langemyhr og/eller Byggmester Harald Langemyhr AS ble dømt for brudd på arbeidsmiljøloven på grunn av standarden på boforholdene på Økern, overtredelse av bokføringsloven og merverdiavgiftsloven. Han, selskapet og/eller medtiltalte Rafal Garan ble frikjent på hovedpunktet som omhandlet bedrageri og forsøk på bedrageri mot Oslo kommune, ligningsloven og arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid, sikring og standard på boforhold på Sinsen.

Langemyhr fikk straffeutsettelse med prøvetid på to år og Byggmester Harald Langemyhr AS fikk kr 50.000,- i bot.

Kommunerevisjonens arbeid blir kommentert på side 20, 64 og 65 i dommen. Retten legger til grunn at det er en rekke feil i de undersøkelsene som er gjort, og baserer dette på forsvarernes funn av fem feil ved stikkprøver. Forsvarerne hevdet at stikkprøvene sannsynliggjorde at det var cirka 50 feil totalt. Det var i retten uenighet om faktagrunnlaget for forsvarernes vurderinger. Kommunerevisjonen gjennomgikk arbeidet med politiet på nytt og kom frem til at rapporten inneholdt fire feil, med meget begrenset betydning for totalvurderingene.

14.02.2012 ble det kjent at statsadvokatene ikke anker og at tingrettsdommen er rettskraftig. Langemyhr og Garan er således frifunnet for straffepåstanden om bedrageri mot Oslo kommune.

I mai 2011 inngav både Oslo kommune og Langemyhr/Byggmester Harald Langemyhr AS forliksklage for å avbryte foreldelsesfristen på eventuelle erstatningskrav. Oslo kommune har fremmet et krav på kr 25 millioner for overfakturering, og Langemyr/Byggmester Harald Langemyhr AS har fremmet et krav på kr 200 millioner for uberettiget heving av kontrakt og feilaktig uberettiget anmeldelse.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens sak om Oslo tingretts dom mot Byggmester Harald Langemyhr AS mv. knyttet til rehabiliteringsoppdrag for Omsorgsbygg Oslo KF til orientering.

Kontrollutvalget ber om å bli underrettet om resultatet av erstatningssaken mellom Oslo kommune og Langemyhr/Byggmester Harald Langemyhr AS.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2012

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens sak om Oslo tingretts dom mot Byggmester Harald Langemyhr AS mv. knyttet til rehabiliteringsoppdrag for Omsorgsbygg Oslo KF til orientering.

Kontrollutvalget ber om å bli underrettet om resultatet av erstatningssaken mellom Oslo kommune og Langemyhr/Byggmester Harald Langemyhr AS.

37/12

Vurdering av byrådets vedtakskompetanse i sak om tilvisning i stilling som kommunaldirektør i Byrådsavdeling for næring og eierskap

Sendt til Rødts bystyregruppe
Kopi til byrådet

Saken gjelder:

Rødts bystyregruppe har i brev til kontrollutvalget av 07.02.2012 vist til byrådets ansettelse av Gro Balas som kommunaldirektør og stilt spørsmål om byrådets ansettelse var lovlig og i samsvar med kommunens regler. Brevet følger som trykt vedlegg.

Sekretariatet har kommet til at byrådet hadde vedtakskompetanse i saken etter den generelle arbeidsgivermyndighet som byrådet er tildelt.

Sekretariatslederen fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til sekretariatslederens vurdering om at byrådet hadde vedtakskompetanse ved tilvisning i stilling som kommunaldirektør i byråds sak 1074/11.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 19.03.2012 m/vedlegg

Habilitet:

Frode Jacobsen (A) reiste spørsmål om sin habilitet da han har deltatt i private sosiale sammenkomster med Gro Balas ved noen anledninger de siste 10 årene.

Kontrollutvalget fant Frode Jacobsen habil til å delta ved behandlingen av saken etter en vurdering av forvaltningsloven § 6, 2. ledd.

Votering:

Sekretariatslederens forslag ble vedtatt mot to stemmer (KrF og R).

Mindretallet (KrF og R) ba om å få protokollert følgende stemmeforklaring: Saken gjelder spørsmålet om byrådets ansettelse av Gro Balas som kommunaldirektør er lovlig og i samsvar med kommunens regler. Sivilombudsmannen har i en annen tilsvarende sak uttalt at det må anses som en klar ulovfestet hovedregel at denne type stillinger skal utlyses eksternt. Gjeldende personalreglement for Oslo kommune sier at hovedregelen er at ledige stillinger

skal utlyses eksternt. I saksutredningen er det ikke tilstrekkelig klarlagt om det forelå saklige grunner for å unnlate å lyse ut kommunaldirektørstillingen eksternt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget slutter seg til sekretariatslederens vurdering om at byrådet hadde vedtakskompetanse ved tilvisning i stilling som kommunaldirektør i byråds sak 1074/11.

Eventuelt

1. Kommunerevisjonen informerte om at forvaltningsrevisjonsprosjektet *Effektivitet og kvalitet i rapportering fra bydelene – KOSTRA og utvalgte obligatoriske rapporteringsrutiner; økonomi og tjenesteproduksjon* blir utvidet med en IKT-revisjon.
2. Kommunerevisjonen har oppsummert revisjonen for 2011 i brev til de respektive bystyrekomiteene. Oppsummeringene ble omdelt.
3. Helse- og sosialkomiteen behandlet i sitt møte 14.03.2012 rapport 17/2011 Etablering og drift av NAV kontorene i Oslo – kontrollutvalgets sak 106 av 13.12.2011.
4. Samferdsels- og miljøkomiteen behandlet i sitt møte 14.03.2012 byrådets rapportering av status for iverksetting av tiltak per 31.12.2011 etter rapport 8/2011 Styring av vannforsyning og avløp i Oslo kommune – kontrollutvalgets sak 12 av 28.02.2012.

Kontrollutvalgets sekretariat 30.03.2012

Reidar Enger
sekretariatsleder